

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői Iroda: Budapest, IV. hímző-utca 1. sz. ... Kiadó hivatal: Budapest, IV. hímző-utca 1. sz.

Mit csinál a pénzügyminiszter?

Télen államadóságot csinál, nyáron államadót exequál. Igen is ezt csinálja. Magyarországi pénzügyminisztere, most a legelső, a leghatalmasabb, legmunkásabb, legmagasabb, legfőhadhatatlanabb adóvégrehajtó. Ennél egyebet nem tud, hanem ezt tudja ugy, a hogy senki a kerek földön.

jobban szaporodnak az adóvégrehajtások. Ez a jelen kormány bölcseségének különös jelleme. Minden kis városban, nagy városban, sőt Budapesten is van egy-egy hely, födött vagy födetlen, a hova a végrehajtásilag összeírt és áthelyezett ingóságokat, ágy-, bútor- és ruhaneműt s egyéb szerelvényi tárgyakat össze szoktak hordani, hogy ott tömegben tartassék meg az árverezés.

mindenki meggyőződött arról, hogy azoknak ugy sem lesz eredménye. S a pénzügyminiszter azt hiszi, most már rendben van minden. S e holdog hitben megrendeli, hogy itt az aratás: tessék adót exequálni.

Budapest, július 4.

A tegnapi napon Ausztriában 68 képviselő választás volt. Csehországban 13 alkotmányhűt s 10 feudalist választottak meg a nagybirtokosok. Felső-Ausztria nagybirtokosai közt a liberálisok győztek. Krajnában a liberálisok győztek, megválasztva Schweigel osztálytanácsost és Tauffer bárót a konservatív által kandidált Horst miniszter és Windischgrätz herceg ellenében. Morvában a városi kerületk mint elzött, ugy most is 11 német és 2 cseh képviselőt küldnek a reichsrathba. A 6 csországi városok megválasztották a rutén képviselőket, mind leveleket választottak. Az ismeretes Hausner két helyen is megválasztott. Bukovinában a liberálisok győztek. Tiroloban a szabadlevegők csak egy kerületben nyertek, a többiben ismét a klerikálisok győztek. Vorarlberg két klerikális választott.

A mármarosai mosakodás.

Oly nyugodt lélekkel tértem vissza Olaszországból! Azt hittem, hogy Kossuth nagy szabásu, megemlékezéseim pihene, elmékedve és tanulva töltöm majd el időmet. El-el gondolkodtam, hogy annak részéről, a ki nem hagy emlékiratokat, minden szót, mely a mult eseményeibe mint szöveget világít be, megszakítás nélkül fogom közvétehetni annak a nagy bírónak kedvéért, melynek neve történelem és annak a nemzetnek kedvéért, a melynek diósége bejeltszik és összenőtt baraccaloni számítotték egyéniségével, szóközi hatalmával, és tett erejével.

A botrány azonban, melyet a rendjel-pör fölvet, itt lábatlanodik a körülöttem fekvő újságlapokon. Holnapra és aztánra kell hagynom közlésem folytatását, s kedvetlenül bár, fel kell gyúrtóznom és keztűt húznom, hogy a botrány levezetésének botrányához pusztá kézzel ne nyuljak, mert a dolog igen piszkos.

A szerezsem megírnyelte a fehérek arczbört. Olyan forrást kerestek, a hol a víz oldó ereje lemossa feketeségét.

Nem kapott.

Vegyi szerekhez folyamodott. A csodadoktorok ellátást különbölnél külön arczféhértő talalmányokkal.

De a szerezsem csak fekete maradt. Végre valahonnan azt találták neki mondani: menjen vissza fajokonaihoz, mondja meg, hogy a fehérek őt rutnak, piszkos bőrtnek csufolják, s azok saját szépségük védelmében meg fognak esküdni: „Nincs szebb legény nálánál a világon”.

Várady ur is elment mosakodni Máramarosba, hol a só, vas, és szóda terem. Nincs azonban az ügyvédi furfangnak olyan bölcseségei és jótékonyai sava, nincs a dobra került boszorkái szódagyárnak oly szapuló hatása, hogy a rozsdát kimarja abból a vasból, a melynek jelleme egykor igazi gyémántként kivánt tündökölni, holott csak máramarosai gyémánt volt, az is a hitványból.

Hogy Várady Gábor ur tisztálkodni vágy, az természetes, mert ez az emberi önévédelem ösztönéből fakad. Egy élet, egy mult, egy jövő tükröződik abban a mosó edényben, a melylyel ki akar németni a föld itatós szomjának a társadalmi és

politikai állásából kezére, arczára, jellemére ragadt szennyet. Hogy azonban mármarosai atyafiai, és barátai, játszó és iskola társai, lekötelezettjei és szánakozói, oldó víz hiányában, maguk állanak elő, hogy mint a zsidók a holt testek bört, cseréj és üvegdarabokkal igyekezzenek Ábrahám tisztító kebelére méltó állapotba hozni: ez nemcsak nem természetes, de nagyon is szomorú jele a korszakos erkölcselenségnek.

Levelek és táviratok jönnek egymást úgyze, mint a galambposta, hogy „örömről”, „bizalomról”, „tisztelkedésről” lármázzák tele a világot, a melylyel Felső-Magyarország hajdan sas-fészkekben sas-hátországgal küzdő nemességének poltronná silányult intelligenciája állítja ki magáról a súlyos szegénység bizonyítványt becsületdásáról.

Tudjuk mi jól és körülményesen, mi volt meggyéjének Várady Gábor: Tudjuk mi jól és biztosan, mi volt egyénileg érintkezés, adakozás dolgában Várady Gábor. Tudjuk, hogy nem volt mármarosai szülőlt, mivel jót ne igyekezett volna tenni. Tudjuk, hogy nem volt szegény, a ki, ha pénze volt, üres kézzel bocsátott volna el. Csak hogy a lelkiismeret, a becsület, a jellem, az erkölcs nem ismer kettős serpenyőket. Egyikbe tesszem a rosszat, másikba a jót; egy font egyik serpenyőben, egy font a másikban: a mérleg nyelve kiegyenlítésre áll. Krispinnek lehetnek eredeti fogalmai a morálról, midőn a gazdagabbak eszmáját ellopja, hogy a szegényeknek ajándékozza: mind azáltal a lopás-lopás, a szédelgés szédelgés marad, míg világom világ és a világban becsületes emberek lesznek.

Miféle mosakodás az, a melyet Várady Gábor mármarosai barátai előtt véghez visz? Miféle forum az, a mely előtt szennyest áztatja? Miféle sulykolás az, a melylyel holt Tiszában deréig iszapba állva békanyáll akarják hattyuvá változolni a szarka tollait?

A mosakodást azon kezdi Várady ur, hogy a jótékony czél, egy M.-Szigeten felállítandó Erzsébet kisdóvodára lebegett szemé előtt, s ennek fejében csak azt ígerte, a minék megvalósítására az illetékes tényezők nyilatkozatai nyomán alapos kilitása volt.

Mily szédítő elaljasulásra mutatnak, a szabad és nem szabad erkölcsi fogalmak tekintetében, a kigyónykarulatok a bünös logikának. Loyaltás, emberszeretet, mint mármarosai tözegebe vajú fészkek tűnnek föl, hogy ezekbe bele veszen az igazság, a mely kissé talán örökvalóbb Váradynál, barátainál, örökvalóbb Mármaros tiszta napfényben fűrdő bérczénél is.

Várady ur most már kisdóvodát állított volna, mint hű loyális alattvalóhoz illik, a királyné nevére, oly pénzből, a melyeknek némelyikéről maga írta, hogy ennyi kevés, mert neki nem jut semmi. Várady ur Erzsébet kisdóvodát emelt volna oly rongyemberek összeköttetése által nyert összegekből, a melyekkel loyaltása vásárt csapott királyának érdemrendjeiből az illetékes tényezők tudtával.

Hát hiszen isten neki, hogy érdemrendeken megessét e gyalázat, legalább ezental büszkén bigyeshetheték fel a kinttettett iparlovagokkal egy sorban, a kik a rendelkezést veték egyszer pénzért, mint a portékát, másszor elvették, mint az árulást: hanem azért mégis csak rettenetesen ocsmányi dolog az egy politikai szerep magaslatán, befolyással az előtérben, váltányárgalással a háttérben, a szédelgést a királyi trón lépésjeig tűzni, annak a

királyságnak nevében, melyért minden ebédkor, ünnepekor, a megnyitáskor és bezáráskor elegikus dicsoasztokban uritenek poharat e loyális uraságok. Felsőleg borkoresolya tehet az a loyaltás, ömlik, mint a mez a gégeére. Felsőleg bolt lehet az a rendezés, adják-veszik az árut és egy Várady-féle gyári árukon alul való végeladással ismeretlen ügynökök is vannak az „illetékes tényezőkben”, a kik segítenek leizitálni és rászédni a vévöket.

Kik azok? Hogy híjják őket? Micsoda nyilatkozatot tettek?

Ezek most a kérdések, a melyekre feleletet vár a meggyalázott ország joga és becsületérte nevében a fenytő bíróság vizsgálatából a nemzet. Ott, esküsit őt, beszéldet, tisztázatkodhat Várady Gábor ur, másutt nem. Máramosban legkevésbébb. Idegen törvényszék kezében államügyességileg lefoglatl iratokból merült föl ellene a vád, hogy eljárása árnyat vetett a magyar országgyűlés és magyar kormányzat letelére: ott mentesegen, ott védje magát a jogi fogások foggyereivel, kin az életben, erkölcsopolitikai és társadalom-erkölcsi szempontból, az egész Tisza árja sem képes többé kiféheríteni a rácsott föl feketeségét.

A botrányos esak koronája az, hogy egy csomó mármarosai ember a rokon-és érdekszalakból vél oly szakot fenni, a melyben följogják az erkölcsi esestől. Hova lenének ősi hírneves erkölcselnek, a a kristályragyogású táblabíró igazságtudás, a mely annál keményebben sújtott, mennél közelebb állt hozzá valaki, nekogy részrehajlásal vádoltassék és szemébe kiabálják: „Kéz kezet mos”, „hollo nem kaparja ki hollónak a szemét”.

Ez a teljes érzékletenség, ez a tünéttő henczegés a moral legrimitivtebb szabályai ellen, suttóbb itélet minden itéletnél azon erkölcsökre, a melyek az újabb tíz éven belül az anyagi tönkkel erkölcsileg megbukott balközép elessében érték el tetőpontjukat. Kétségbejöt az, midőn a morálról a közelebben oly nézetek kapnak lábra, mint a brigantik közt, a kik elnének tartják, hogy egy választott szent előtt gyertyát gyujtsanak, és e szent képe előtt olykor-olykor elimádkozzák: „Segits védnökünk, hogy a mit teszünk, ki ne tudódjék”.

A jelenség annál kétségbejötőbb, mert a kik hirdetik, intelligenciát ezim alatt mártják feketén fekete a kőmorált, melynek akkor-kellene legszilárdabbnak állni, a mikor legnyíróssabban ostromoják a politikai üzereit. És ha még Várady karakteréhez csak most és e por alkalmából fert volna a gyau, hogy keze nem volt tiszta! És ha Várady vasuti üzérkedéseiről nem lett volna eltelve megzafolatlan csufszókkal a község, s csak a mármarosai bensek siketségén akadt volna meg a veszett hire!

Nem ugy mármarosai! Az értelmiség! Töke nagy kincs, míg ki nem harangozzák és ki nem tömjénezik lelkiismeretét rost lelkiismeretű espersek. Ezer Váradyval nem ér föl az erkölcs egyetlen alapelve. Valaha az volt a jelszó: „veszen a világ, éljen az igazság!” Ma e jelszó helyén, ott a testi békaság, gyogyított s ásványforrások tövében kihívó vakmerőséggel kívánják jelszóvá tenni: Veszen a közérköles, éljen Várady!

Felfordult világ ez, a szíven szurt igazsággal a bérczek akasztóján. S ennek a felfordult világnak össze fog kelleni omlani, mert belefut az önmaga által turt gyalázatba, a hol hentereg. Nem ily erkölcsökkel foglalkat, nem ily erkölcsökkel alapították, s nem ily erkölcsökkel fogják fentartani.

itt valaki? És az imént jöttökre itent. Boyer megértette. A pénzér kérdé, ha nincs-e kém a három vendég közt, ki a lebuja jött. O így felelt:

— Igen!
— Akkor óvatosság! ... bizzon bennünk! nyissa ki azon kis ajtót, mely ön mögött van, és azonnal a szabadon veszen.
— Kösözöm, viszonozó Boyer, és tiz sount tett az asztalra; ezután Houdardhoz fordult:
— Szókjunk ugyesen, szólt; ők nem láttak minket. ...

— És a falhoz húzódva a kis ajtóhoz sompolyogtak, mely a szabadba nyilt.
Látatlanul kiosontak; magok után betették az ajtót és midőn a szabadban voltak, mentve minden veszélytől, és többé nem kellett rettegniük az ellenféltől, Boyer magával vonta Houdardt a sövény hosszában, mely kerítésül szolgált, egy nyilásra találtak, kibujtak, és a mezőkön voltak. — André szólan akart: a hajdani ügynök hallgatására inté; ő elől ment és utat keresett; egy ösvényre talála közelebb inté társát. Miután körültekintett és meggyőződött, hogy egyedül vannak, az ösvényre tért, mely mezőkön át vezetett Párisba. Most Boyer így szólt:

— Ha Nuret hivatalosan van itt, akkor őnt keresik vagy legalább nem akarják őnt szem elől tévesztetni, valami újabb történéhet.
— Azt hiszi ön? Kérdé André nyugtalanul.
— Itélje meg maga. Mily ok, mily indok vezérrelhet ide ez embereket, ha nem leselkednének ön után?

— Azt hiszi ön, hogy már Párisból kékmedtek utánam, és nyomomban voltak?
— Ez nagyon valószínűnek látszik.
— Nuret ügynököt értem, ő ismer engem; de a másik kettő nem ügynök.
— Nem ismeri őket?
— Nem, én csak Nuret ismertem meg.
— Nuret, én nem ismerem, ő újoncz; de kisérte, azon fiatal ember, a nő fia, a kiőtől ön értékpapírjaira kölcsönt vett fel. Ebből láthatja, hogy minden ugyan azon ügyre vonatkozik ...
— Ah, ez az ön unokatestvére?
(Folytatás következik)

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRGYAJA.

A NAGY IZA.

Bouvier Elek regénye. 77. NEGYEDIK RÉSZ.

A Basile, Tartuffe és társai ház. (Folytatás)

Houdard kissé elszédülve nagyon megrémült; a hajdani ügynök talán azon összeget követelhetné, melynek vesztéről oly szemtelenül említett tett?

Houdard kérdé:
— És mit nyujt ön?
— A következőt: megmentem önt minden további üldözetestől.

— A nélkül, hogy elhagynám Párisot?
— A nélkül, hogy elhagynám Párisot; ön tanácsával segélyönkre lehet, hogy a fiatal ember ellen újabb bizonyítékokat gyujtsunk; ön figyelemmel kísérheti az elítélteket. Vesztéj esetre magamra vállalom, hogy kijuttatom önt Franciaországából. Megegyeztünk tehát?

— Ön biztosítja nyugalmamat.
— Sérthetelenségét, igazgató ki vakmerően Boyer ügynök, ön szabad és szabad marad.
— Nagyon jól van.
— Most, a mi a fiatal ember ügyét illeti, én lesújtó bizonyítékokat fogok gyujtani; amár nem vagyok többé államadó a rendőrségnél, még is eljárók oda: majd megtudom mily vesztéj fenyegethetné önt, hogy tudja magát mihez tartani. Jól van?

— Igen, nagyon jól van, legyen tökéletesen szolgálatomra, hártison el minden újabb vádat ellenem.
— Igen!
— Nos tehát, öt ezer frank ...
— Hoggyan! veté oda az ügynök meglepetve, öt ezer frank előleg?
— Ma este?
— Nem, holnap, és ha az itélet meghozatott, Ferrand elítélte ...

— Elítélte vagy felmentett, és k az ön ártatlansága bizonyuljon be ...
— Ugy van ... ismét öt ezer frank.
— Ön tíz ezer frankot akarok ...
— O! ... de vegre is ... ám legyen tíz ezer frank, és a mai naptól kezdve, én ment vagyok ...

— Bocsánat, részletezzük, a mai naptól én biztosítom szabadságát. Ha újabb vád emelneik ön ellen, én magamra vállalom önt eljuttatni. Holnap tíz ezer frankot kívánok készpénzben és öt ezer frankot az itélet után, vagy az nap, a midőn ön biztos kikötőbe ér.

— Komolyan mondja ezt? Kérdé Houdard?
— Boyer ügynök mosolygott és édeskesen így szólt:
— Mint ügynök szolgálatára kell lennem, de egy pillanatot sem vesztethetünk. Ha a dolog más-kép állana, egy pillanatil sem haboznék önt nyakon esni. Tartózkodóbbnak kell lenni Houdard ur. Houdard érezé, hogy a vér megfagy ereiben.
— Tisztában vagyunk? Kérdé Boyer.
— Igen, Boyer ur, azonban egy dolgot ne felejtsem el, hogy én elfogadom föltételeit, de miután ön azt mondá, hogy legyen tartózkodóbb és ha a dolog más-kép állana, ön egy pillanatil sem habozna engem nyakon esni, én mégis azt felelem önnek, hogy sokkal helyesebb ha a szándék felhagy, mert ha újra kényseritenének az értékpapírok birtokát megmagyarázni, én elbeszélém megállapodásomat Párlard anyóv. És bizonyítanám, hogy ő nem adhatott semmit beko-öcsésének és következőképp ez lopja a papírokat.
Boyer egy szegénykedő mozdulatot tett és mindig mosolyogva így szólt:
— Ne fenyegetsek egymást, miután már oly szépen megegyeztünk.
— Az alku áll, szólt Houdard fölemelve poharát a kepezésztásra.
— Áll!
— És holnap látjuk egymást. ...
— Óvatossáknak kell lennünk; ma este elkísérem önt és elvezetem oda, a hol maradni fog.
Ezután hangot változtatva így szólt:
— Reményem Houdard ur, hogy önnél a viharos élet nem nyomta el a vallásos érzéleletet.

Houdard elesodálkozott e mondaton, és fel-emelte fejét.
— A ház, a hova önt vezetni szándékom van, szent hely, melyet egy ájtatos férfiból álló szövetkezet épített; ezéja az, hogy jó utra térítse azokat, kik Páris pokoli esztábitásai közt elvetődtek; ott nyugalom és béke uralkodik az imádság és tanulmányban. Tetszik önnek ezen életmód?
— A jelen pillanatban igen. Én nem tekintem egynek, mint menhelynek, hol biztosítva vagyunk, hogy a rendőrség nem jön kuttatni.
— Ön helyesen elmékedik, ott ön mentve van, de azért bármily irányban tevékenységét fejti ki. Ha oda vezetem önt, majd megismeretem a bennelőkkel, kikkel ezental élni fog.
Feltekelt és Houdard kifizette a számlát. A koresma e pillanatban még teltebb volt, mint a midőn belétek.

Houdard nyugodtabb volt, és bizottságban érezé magát; átlátta, hogy Boyer ügynökben hasznos pártfogásra tett szert. Nyugodtabban itélt a helyzet fölött; Iza a bírónak parancsolt, ki a vizsgálatot vitte, és Boyer által ezental minden szp megtudhatja. Ha valami újabbat forralnának ellene. É szerint kettőjük kezében volt a fej és a kar, mely a Lacuée-utcait ügyet intézte. Boyer ügynökkel távozva, fesztelesebbül beszélhetett vele; kérdéseket intézhetett hozzá a homályos pontokra nézve, tudomást szerezhetett arról, hogy mi fenyegette és esetleg még mi fenyegethetné. Feltekelt és menni készült; egyszerre Houdard hátrált, megragadta az ügynök karját, és elfordult, hogy ne láttassék; ezen hirtelen mozdulatra a hajdani ügynök meglepetve kérdé:
— Mi lelte önt?
— Nem látja ön a belépőket?
— Kik azok? veté oda önkön Boyer.
— Ez az ügynök, ki engem elfogott.
Boyer tekintését az ajtóra szegézé, és hirtelen magához vonta társát, halkán így szólt:
— Uljünk le hamar.
Houdard rögtön engedelmessékedett, és a két férfi, hogy meg ne ismertessék, az asztalra könyökölve kezére hajták fejét.
Három egyen lépett a koresmába; az egyik, ki felköté Houdard figyelmét Nuret ügynök volt; a másik, ki Boyert annyira elérémté, Paillard volt; és a harmadik egy sajtóság megjelenés, magára vonta a vad kávéháza szokott vendégei figyelmét.

Ez egy körülbelül negyven éves, hosszú, szikár férfi volt, gyér, de barna hajjal, fekete szemekkel, körszakállal, barna arczbörrel, piros tömött ajakkal, és igen nagy szájjal; fogai is feketeek voltak, orrlyukait mindig feljújta, füleiben oly nagy aranykarikák voltak, mint egy karperecz; szemöldökei hasonlítottak egy gyapot tömeghez, és önkéntelenül egy fogkefére emlékeztettek; szempillái, szóval egész lenye vidám színezetet bírt. Ha nevetett borzasztón elfintorította arczát, mi a többieket is nevetésre bírta, mert egyik arca nagyon dagadt volt, míg a másik beesett.

Amár polgáriasan volt öltözve, egy matröz külsejével bírt; nadrágja a térdnél szűk volt, és lenn nagy lábainál, iszonyu bő lett; öv gyanánt egy vörös kendőt hordott; széles lehajtott gallérját, a mellén nyitva volt, és két csikos nadrágot viselt; öltözékét egy kurta zubbony egészíté ki; fején egy kis alacsony kalap volt, mely talán az egyensúly tekintetéből nagyon hátra volt felteve, és úgy nézett ki, mint egy hajdizs.

Midőn belétek, a pénzér az újonnan jötökhöz közelelt, kik az ajtóban megálltak és figyelmesen körültekintettek a helyiségben, a pénzér felszóltá válszasszank asztalt és üljenek le. Az utolsó így felelt:
— Várj csak, várj! azonnal elhelyezkedünk, szomszagos vagyunk.
Ezután társaihoz fordult, és azon szegletre mutatva, a hol a pénzér volt, beszélni kezdett.
Boyer lehajta fejét, figyelni kezdett és ámbár távol volt az újonnan jötöktől, még is hallhatta.
— Itt aludt az öreg vad Rigg és a nő azon fézserben halt, melyet az imént láttunk.
A pénzér szolgátra, azon asztal közelebe jött, hol Houdard és Boyer ül; ez utóbbi megfogta kötényét, menet közben megállítá, kényseríté, hogy hajoljon hozzá, és megkérte:
— Lehet-e innen kijutni, a nélkül, hogy az ajtón mennünk ki?
— Hoggyan? veté oda a pénzér szemével hnyorítva; és halkabban hozzá tévé: talán van

